

Handläggare
Nicoletta Zoannos
Telefon: 0850812779

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
24 februari 2022

Remiss av Färdplan för äldreomsorgens utveckling

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2021/1462

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Södermalms stadsdelsnämnd har fått ärendet ”Färdplan för äldreomsorgens utveckling” på remiss från kommunstyrelsen. Förslaget är framtaget av stadsledningskontoret och färdplanen ska ses som ett ramverk för det pågående och kommande strategiska utvecklingsarbetet inom verksamhetsområdet.

Färdplanen är uppbyggd runt fyra rubriker och under respektive rubrik finns ett antal centrala behov specificerade. Flera av dessa återfinns som konkreta uppdrag och aktiviteter i budget 2022. Andra är mer långsiktiga till sin karaktär och kommer inte att kunna färdigställas än på ett antal år.

Färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar för frågorna i enlighet med budgetuppdrag och reglementen. Stadsdelsnämnderna föreslås ansvara för större delen av genomförandet i verksamhet. Äldrenämnden har en viktig roll i att hålla ihop det strategiska utvecklingsarbetet samt ges i uppdrag att, i samråd med kommunstyrelsen, leda och samordna det fortsatta arbetet med färdplanen.

Förvaltningen ser det som mycket positivt att det tas fram en gemensam plan och ett ramverk för hur stadens arbete behöver utvecklas för att möta nuvarande och kommande behov av äldreomsorg. Förvaltningen vill framföra att det finns ett antal utmaningar med färdplanens olika avgränsningar och konkretiseringsnivåer. Med nuvarande omfattning och detaljnivå blir planen något svår att överblicka. För att det inte ska uppstå glapp mellan policynivån och genomförandet på olika nivåer i

organisationen efterfrågar förvaltningen tydligare skrivningar kring hur färdplanen är tänkt att genomföras. Slutligen vill förvaltningen föra fram att färdplanen skulle gagnas av att brytas ned till mer konkreta aktiviteter i en kompletterande handlingsplan, där prioriteringsordning liksom ansvar för genomförandet för respektive aktivitet framgår.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat Färdplan för äldreomsorgens utveckling till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast 15 mars 2022.

Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Kommunal Stockholm, Ledarna, Saco, Vision Stockholms stad, Vårdförbundet Stockholm samt till övriga stadsdelsnämnder i Stockholms stad.

Ärendet

Förslaget till en färdplan för äldreomsorgens utveckling är framtaget av stadsledningskontoret. Färdplanen ska ses som ett ramverk för det pågående och kommande strategiska utvecklingsarbetet inom verksamhetsområdet. Färdplanen är också tänkt att utgöra en långsiktig strategi för att omhänderta de strukturella utmaningar som identifierats i analyser och utvärderingar av hanteringen av pandemin till följd av covid-19-pandemin. Äldreomsorgens utveckling i staden behöver även ta hänsyn till flera reformer, statliga utredningar och pågående utvecklingsinitiativ samt den nationella omställningen av hälso- och sjukvården mot en god och nära vård med individen i fokus.

Under året har kommunstyrelsen även haft i uppdrag att tillsammans med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva ett strategiskt utvecklingsarbete kring personal- och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen. Personal- och kompetensförsörjning utgör en central komponent i det strategiska utvecklingsarbetet och beskrivs fördjupat i en rapport med tillhörande handlingsplan som utgör ett komplement till färdplanen (se bilaga 2 till tjänsteutlåtandet).

Färdplanens disposition och innehåll

Färdplanen, som återfinns i sin helhet i bilaga 1, är uppbyggd runt fyra rubriker.

- ändamålsenlig styrning och organisation
- personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden
- säkerställa grunduppdraget
- en kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

Under respektive rubrik är ett antal centrala behov specificerade. Färdplanen lyfter fram pågående statliga initiativ som adresserar behoven, exempelvis statliga utredningar, lagförslag och statsbidrag, samt redan pågående arbete i staden.

Utöver detta belyser färdplanen ett antal områden som staden behöver arbeta vidare med inom ramen för respektive behov. Ett antal av dessa områden återfinns som konkreta uppdrag och aktiviteter i budget 2022. Andra är mer långsiktiga till sin karaktär och kommer inte att kunna färdigställas än på ett antal år. Utvecklingsområdena är tidsatta efter en grov kategorisering: Kort sikt (färdigställs inom ett år), medellång sikt (färdigställs inom två till tre år), lång sikt (färdigställs om mer än tre år) samt löpande arbete.

Stadsledningskontoret menar att färdplanens rubriker i hög utsträckning går in i varandra. Behov som lyfts fram inom ramen för att säkerställa grunduppdraget är exempelvis centrala för att uppnå en värdig omsorg med hög kvalitet, samtidigt som de bidrar till att höja yrkets attraktionskraft och på så sätt underlätta rekrytering av personal med rätt kompetens. Stadsledningskontoret anser dock att kategoriseringen medför att det blir lättare att sortera bland pågående insatser och framtida behov inom verksamhetsområdet.

Ändamålsenlig styrning och organisation

Flera behov inom denna kategori rör styrningsfrågor samt den så viktiga samverkan mellan huvudmän med de äldre i fokus. En statlig utredning om en ny äldreomsorgslag pågår och i hela landet är en övergång mot en god och nära vård på gång. Inom staden pågår bland annat arbete kring hälso- och sjukvårdsorganisationen samt kring utveckling av uppföljning av verksamheten.

Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden

Äldreomsorgens personal är helt avgörande för att verksamheten ska ha hög kvalitet och präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. I färdplanen lyfts både de nationella reformer som är på gång fram samt behoven av att såväl arbeta långsiktigt och strategiskt med kompetensförsörjningsfrågorna som att på kort sikt genomföra insatser för trygga anställningar med bra arbetsförhållanden och arbetsmiljö.

Säkerställa grunduppdraget

Vidare lyfter färdplanen fram vikten av att äldreomsorgens verksamheter på olika sätt säkerställer grunduppdraget. Äldre i Stockholms stad ska känna en trygghet och visshet i att en grundnivå gällande omsorg och tillgång till hälso- och sjukvård alltid går att lita på.

En kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

I denna del av färdplanen lyfts kvalitativa aspekter som omställningen till mer förebyggande insatser, arbetet med att undvika ensamhet och isolering samt digitalisering och välfärdsteknik som möjliggörare för en god äldreomsorg.

Färdplanens koppling till stadens budget och ordinarie styrning

Stadsledningskontoret föreslår att färdplanen ska ses som ett ramverk för det långsiktiga och strategiska utvecklingsarbetet.

Innehållet är tänkt att uppdateras årligen utifrån aktuell status i arbetet samt utifrån omvärldsförändringar och eventuella nya beslut på nationell och kommunal nivå.

Stadsledningskontoret lyfter vikten av att färdplanens innehåll integreras i den ordinarie styrningen och uppföljningen. På så sätt, menar stadsledningskontoret, att organisationen och verksamheterna ges fortsatt goda förutsättningar att följa upp, analysera och utveckla verksamheten utifrån en gemensam målbild.

Finansieringen för nämndernas arbete enligt färdplanen ska hanteras i ordinarie budget samt med eventuella tillhörande statsbidrag. Med stöd i färdplanens inriktning ser stadsledningskontoret att beslut om kommande prioriteringar kan underlättas utifrån en mer lättöverskådlig och sammanhållen strategi för vad som behövs inom verksamhetsområdet.

Ansvar och roller

Färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar för frågorna i enlighet med budgetuppdrag och reglementen. Större delen av implementeringen i verksamhet sker inom stadsdelsnämnderna. Äldrenämnden har en viktig roll i att hålla ihop det strategiska utvecklingsarbetet samt ges i uppdrag att, i samråd med kommunstyrelsen, leda och samordna det fortsatta arbetet med färdplanen.

Stadsledningskontoret menar att samverkan internt i staden samt med den regionala nivån är en bärande del i många av färdplanens delar. I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande konstateras att äldrenämnden har en mycket viktig roll i att driva flera av dessa utvecklingsfrågor i nära samverkan med Region Stockholm då den senaste tiden tydligt visat behovet av att omsorgen samt hälso- och sjukvården går hand i hand med den äldres behov.

Färdplanen tar sikte på en utveckling av äldreomsorgen i hela staden, oavsett driftsform. Staden har främst rådighet över sin egen verksamhet men kan genom avtal och i nära dialog med privata

utförare verka för att utveckling sker inom hela stadens äldreomsorg.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab- och kansli i samverkan med avdelningen för äldreomsorg. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 14 februari och i rådet för funktionshinderfrågor den 15 februari 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser det som mycket positivt att det tas fram en gemensam plan och ett ramverk för hur stadens arbete behöver utvecklas för att möta nuvarande och kommande behov av äldreomsorg.

Förvaltningen ser det som nödvändigt att uppföljningen av färdplanen görs inom stadens ordinarie system för ledning och styrning (ILS) och delar stadsledningskontorets bedömning att organisationen och verksamheterna på så sätt ges goda förutsättningar att följa upp, analysera och utveckla verksamheten utifrån en gemensam målbild. Genom att staden utgår från en gemensam målbild, tror förvaltningen, att det strategiska utvecklingsarbetet ges en extra skjuts och det dubbelarbete som idag sker inom vissa områden kan undvikas.

Finansieringen för nämndernas arbete med färdplanen, ska enligt förslaget, hanteras i ordinarie budget. För att det inte ska uppstå glapp mellan policynivån och genomförandet på olika nivåer i organisationen efterfrågar förvaltningen tydligare skrivningar kring hur färdplanen är tänkt att genomföras. Är det till exempel upp till nämnderna själva att bestämma vilka delar i färdplanen som ska prioriteras kommande verksamhetsår eller kommer detta att pekas ut i kommande budgetar?

Vidare är det utifrån underlaget i färdplanen svårt att tydligt se vilken koppling och mandat planen har till andra styrande och normerande dokument inom verksamhetsområdet samt hur dessa förhåller sig till varandra.

Förvaltningen ser även vissa utmaningar med färdplanens olika avgränsningar och konkretiseringsnivåer. Med nuvarande omfattning och detaljnivå på planen blir den något svår att överblicka. Att inkludera aktiviteter på en alltför detaljerad nivå innebär också oklarheter kring varför just dessa aktiviteter beskrivs i en färdplan medan andra utelämnats.

Vidare vill förvaltningen lyfta frågan om digitalisering och välfärdsteknik verkligen ska skrivas fram som ett eget behov i färdplanen? Digitala lösningar och välfärdsteknik bör snarare ses som en lösning/dellösning på en utmaning och/eller behov hos en målgrupp. Behovet kanske mer handlar om hur staden centralt, exempelvis genom äldreförvaltningen, skulle kunna samordna, underlätta och förenkla för stadsdelsnämndernas implementering av digitala verktyg och lösningar och välfärdsteknik inom äldreomsorgsområdet.

Förvaltningen kan konstatera att det, inte minst för stadsdelsområdena i innerstaden, saknas ett område kopplat till behovet ”Boende utifrån behov”. Där lyfts att arbetet med att säkerställa att tillräckligt med seniorbostäder byggs av en mångfald av aktörer ska intensifieras. Förvaltningen menar att färdplanen även behöver innefatta behovet av fler platser på vård- och omsorgsboenden. Enligt stadens senaste stadsövergripande boendeplan för äldre¹ prognosticeras att innerstadsregionen (Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm) kommer att sakna 430 platser på vård- och omsorgsboende 2040 samt att majoriteten av planerad nybyggnation i innerstaden har en osäkerhet vad gäller tomter och tidplaner. Utifrån förvaltningens bedömning är detta en viktig punkt för en färdplan eftersom det rör flera förvaltningar och bolag i staden och området kräver en utvecklad samverkan.

Slutligen vill förvaltningen föra fram att färdplanen skulle gagnas av att brytas ned till mer konkreta aktiviteter i en kompletterande handlingsplan, där prioriteringsordning liksom ansvar för genomförandet av respektive aktivitet framgår.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Odini Nzeribe
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Färdplan för äldreomsorgens utveckling.
2. Kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen.
3. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande KS 2021/1462.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2022-02-04
Odini Nzeribe, Avdelningschef	2022-02-03